

**Казакстан Республикасы Президентінін 2014 жылгы 26 желтоксандагы № 986
Жарлыгы**

ТҮСІНДІРМЕ

Мемлекеттін сыбайлас жемкорлыкка карсы саясатынын негізгі багыттарын одан әрі айкындау

максатында **КАУЛЫ ЕТЕМІН:**

1. Коса беріліп отырган Казакстан Республикасынын 2015-2025 жылдарга арналган сыбайлас

жемкорлыкка карсы стратегиясы (бұдан әрі — Стратегия) бекітілсін.

2. Казакстан Республикасынын Үкіметі, Казакстан Республикасынын Президентіне тікелей

бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдар, Астана және Алматы калаларынын,

облыстардын әкімдері оз кызметінде Стратегияны басшылыкка алсын және оны іске асыру жонінде

кажетті шаралар кабылдасын.

3. Осы Жарлықтың орындалуын бақылау Қазақстан Республикасы Президентінің Әкімшілігіне

жүктелсін.

4. Осы Жарлық қол қойылған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының

Президенті

Н.Назарбаев

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ 2015-2025 ЖЫЛДАРҒА АРНАЛҒАН СЫБАЙЛАС

ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ СТРАТЕГИЯСЫ

Мазмұны

1. Кіріспе

2. Ағымдағы ахуалды талдау

2.1. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы он үрдістер

2.2. Шешімін талап ететін проблемалар

2.3. Сыбайлас жемқорлық көріністеріне ықпал ететін негізгі факторлар

3. Мақсат және міндеттер

3.1. Мақсат және нысаналы индикаторлар

3.2. Міндеттер

4. Түпінді бағыттар, негізгі тәсілдер және басым шаралар

4.1. Мемлекеттік қызмет саласындағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл

4.2. Қоғамдық бақылау институтын енгізу

4.3. Квазимемлекеттік және жеке сектордағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл

4.4. Сот және құқық қорғау органдарындағы сыбайлас жемқорлықтың алдын алу

4.5. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениеттің деңгейін қалыптастыру

4.6. Сыбайлас жемкорлыкка карсы іс-кимыл мәселелері бойынша халыкаралык

ынтымақтастыкты дамыту

5. Стратегияны іске асыруды мониторингтеу және багалау

1. Кіріспе

«Казакстан-2050» Стратегиясы: калыптаскан мемлекеттін жана саяси багыты» сыбайлас

жемкорлыкты ұлттык қауіпсіздікке тікелей қауіп-қатер қатарына қояды және мемлекет пен

қоғамды осы келенсіз қабылыспен күресте күш-жігерді біріктіруге бағыттайды.

Казакстаннын осы маңызды мәселе бойынша қағидаттық ұстанымын білдіретін еліміздің

басты стратегиялық құжаты мемлекеттін алдағы жылдардағы сыбайлас жемкорлыкка карсы

саясатынын негізі болып табылады.

Сыбайлас жемкорлык мемлекеттік басқарудын тиімділігін, елдің инвестициялық

тартымдылыгын томендететіні, әлеуметтік-экономикалык карыштап дамуды тежейтіні баршага мәлім

Казакстан мемлекеттік тәуелсіздіктін алгашкы күндерінен бастап сыбайлас жемкорлыкка

карсы іс-қимылдын тиімді, әлемдік стандарттарга сай институттары мен тетіктерін құру

бағытымен максатты және кезен-кезенмен жүріп келеді.

Біздің елімізде қазіргі заманғы сыбайлас жемкорлыкка карсы заңнама жұмыс істеуде, онын

негізі «Сыбайлас жемкорлыкка карсы құрес туралы» және «Мемлекеттік қызмет туралы» заңдар

болып табылады, бірқатар бағдарламалық құжаттар іске асырылуда, мемлекеттік қызмет және

сыбайлас жемкорлыкка карсы іс-қимыл саласындағы функцияларды кешенді түрде іске асыратын

арнайы уәкілетті орган құрылды, сыбайлас жемкорлыкка карсы қызмет саласындағы халықаралық

ынтымақтастық белсенді жүзеге асырылуда.

Әлеуметтік шығу тегі мен мүлктік жағдайына қарамастан, оның кезінде басшылық

орындарға қабілетті және кәсіби дайындалған адамдар орналасатын меритократия
кағидаттарының

негізінде мемлекеттік қызмет жүйесі қалыптасты, оның ішінде мемлекеттің әрбір органы
мен

лауазымды адамының функциялары мен өкілеттіктерінің аражігі нақты ажыратылып
және айқындалып

қалыптасты.

Шенеуніктердің азаматтармен тікелей байланыстарын қысқартатын және сыбайлас
жемқорлық

көріністері үшін жағдайларды барынша азайтатын мемлекеттік қорсетілетін қызметтер
саласын

дамыту мен мемлекеттік аппараттың жұмысын ақпараттандыру жөнінде кешенді
шаралар қабылданды.

Қазақстанға әлемнің неғұрлым бәсекеге қабілетті 50 елінің қатарына кіруге мүмкіндік

берген азаматтардың өмір сүру деңгейін арттыру, ұлттық экономиканың дамуы, бизнесті жүргізу

жағдайларын, халықтың құқықтық сауаттылығы мен әлеуметтік белсенділігін жақсарту,

электрондық үкіметті енгізу жөніндегі қолданылып жатқан шаралар да заңға бағыну мәдениетін

және жүріс-тұрыстың жалпы қабылданған сыбайлас жемқорлыққа қарсы модельдерін қалыптастыру

үшін алғышарттар жасайды.

Сонымен бірге экономиканың одан әрі дамуы, халықтың әл-ауқатын арттыру, әлемнің

негүрлым дамыған бәсекеге қабілетті отыз елінің қатарына кіру жөніндегі оршыл міндетті

жүзеге асыру бойынша стратегиялық міндеттерді шешу мемлекеттің сыбайлас жемқорлыққа қарсы

саясатын жаңғыртуға негізделген жаңа жүйелі шаралар қабылдауды және оны іске асырудағы

азаматтық қоғам институттарының ролін арттыруды талап етеді, бұл сыбайлас жемқорлық

коріністерін барынша азайтуға мүмкіндік берер еді.

Бұл орайда қазіргі кезеңде мемлекеттің сыбайлас жемкорлыкка карсы стратегияны (бұдан

әрі – Стратегия немесе Сыбайлас жемкорлыкка карсы стратегия) айқындайтын жана бағдарламалық

құжатын қабылдау қажеттігі болып тұр.

Мұндай құжатта сыбайлас жемкорлык деңгейін түбегейлі қысқартуға, мемлекет пен қоғам

өмірінің түрлі салаларында оны тудыратын себептер мен жағдайларды жоюға қабілетті

превентивтік сипаттағы кешенді шараларға жетекші рол берілуі тиіс. Яғни, басты назар

сыбайлас жемкорлыктың салдарларымен күреске емес, оның алғышарттарын жоюға аударылуы тиіс.

Ұлттық экономиканың бәсекеге қабілеттілігін арттыру бизнесті дамыту жолындағы

әкімшілік кедергілерді жою, Казакстанда жұмыс істейтін отандық және шетелдік кәсіпкерлердің

құқықтары мен заңды мүдделерін кез келген сыбайлас жемқорлық қоріністерінен тиімді қорғау

жөніндегі шаралардың басымдығын да қозғайды.

Түпнұсқасы алғанда, мұндай Стратегия мемлекет пен қоғамның тыныс-тіршілігінің негізгі

салаларын қамтуға, жан-жақты және дәйекті сыбайлас жемқорлыққа қарсы шаралар қолдануын

әзірленуін және жүзеге асырылуын қозғайды, сойтіп, мемлекеттік биліктің барлық деңгейлерінде

, сондай-ақ, жеке секторда сыбайлас жемқорлықты барынша азайтуды қамтамасыз етуге,

қазақстандық азаматтардың осы әлеуметтік зияндыққа төзімсіз қолқарасын қалыптастыруға тиіс.

Бұл ретте Стратегия айқындайтын базалық бағыттар түпкілікті болуы мүмкін емес. Олар

жеке қарастырылған іс-шаралардың орындалуына байланысты және сыбайлас жемқорлық құбылысына, оның

себептеріне, сыбайлас жемқорлық жүріс-тұрысты ынталандыруға терең талдаудың нәтижелерін,

сыбайлас жемкорлыкка карсы күрес саласындагы істердін жай-күйін байсалды және объективті

бағалауды ескере отырып түзетілуге тиіс.

2. Ағымдагы ахуалды талдау

2.1. Сыбайлас жемкорлыкка карсы іс-қимыл саласындагы он үрдістер

Казакстандық мемлекет дамуынын алдынгы кезендерінде жалпы мойындалган нәтижелерге кол

жеткізілді, сыбайлас жемкорлыкка карсы іс-қимыл ісінде айкын он үрдістер байқалды, оларды

күшейту және дамыту ел дамуынын қазіргі замангы кезенінде осы Сыбайлас жемкорлыкка карсы

стратегияны табысты іске асырудын кепілі болады.

Казакстан ТМД елдерінін арасында алғашқылардын бірі болып осы келенсіз күбылыспен

күрестін максатын, міндеттерін, негізгі қағидаттары мен тетіктерін айкындаган «Сыбайлас

жемкорлыкка карсы күрес туралы» Занды қабылдады.

2001 жылдан бастап Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес жөніндегі мемлекеттік

бағдарламалар іске асырылуда, олардың шеңберінде сыбайлас жемқорлық көріністері пайда

болуының себептері мен жағдайларын жою жөніндегі нақты шаралар қабылдануда.

1999 жылдан бастап қолданыстағы «Мемлекеттік қызмет туралы» Заң және 2005 жылы

Мемлекет басшысы бекіткен Мемлекеттік қызметшілердің Ар-намыс кодексі Қазақстанда есеп

берушілік, ашықтық және меритократия қағидаттарында құрылған кәсіби мемлекеттік аппаратты

қалыптастыру үшін негіз жасады.

Мемлекеттік қызмет пен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы реттеуші және

құқық қорғау функцияларын біріктіретін арнайы мемлекеттік орган құрылды. Ол мемлекеттік

қызметті ұйымдастыру мен откери және мемлекеттік аппарат тазалығына мониторинг жүргізу

мәселелерін реттеуге ғана арналған емес, оған сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оның

профилактикасы, сондай-ақ сыбайлас жемқорлық қылмыстар жасаған адамдарды қылмыстық қудалау

функциясы да берілген.

Бұл ретте алдын алу-профилактикалық қызмет жана құрылған орган үшін басымды болып

табылады.

Жаза бұлтартпастылығы қағидаты табысты іске асырылуда. Сыбайлас жемқорлық

іс-әрекеттерін жасағаны үшін әшкереленген шенеуніктер атқарып отырған қызметтері мен

шәндеріне қарамастан, заңның барынша қатандығы бойынша жауапты болады.

Қылмыстық-құқықтық саясат сыбайлас жемқорлық қылмыстарды жасағаны үшін лауазымды

адамдардың қатан жауапкершілігін қамтамасыз етеді.

Сыбайлас жемкорлык кылмыстары үшін катал жауапкершілік кажеттілігі Казакстан

Республикасынын 2010 жылдан 2020 жылга дейінгі кезенге арналган кыктык саясат

тұжырымдамасында козделген.

Осындай кагидаттык тәсіл жана Кылмыстык кодексте іске асырылган. Мәселен, сыбайлас

жемкорлык кылмыстарын жасаган адамдарга мерзімнің ескіруі колданылмайды, шартты түрде

соттауга тыйым салынган, мемлекеттік кызметте лауазымга орналасу кыгына өмір бойына тыйым

салу енгізілді.

Сыбайлас жемкорлыкка карсы заннама кылмыстык жолмен алынган мүлкті тәркілеу, сыбайлас

жемкорлыкка карсы іс-кымыл үшін басшылардын дербес жауапкершілігі жоніндегі нормалармен

толықтырылды. Онда «мүдделер кактыгысы» деген манызды ұғым бекітілген.

Бұл ретте мемлекеттік кызметшілердің жауапкершілігін күшейтумен катар олардын

әлеуметтік кепілдіктері де жетілдірілуде.

Мемлекеттік аппараттың еңбекқандығын кезең-кезеңмен, үнемі көтеріп отыру мемлекеттік

қызметшілердің әлеуметтік өзін-өзі сезінуін арттыруға және олардың өз міндеттерін адал және

әділ негізде орындауы үшін жағдайлар жасауға арналған.

Құқық қорғау жүйесін одан әрі жаңғыртудың 2020 жылға дейінгі кезеңге арналған

мемлекеттік бағдарламасы мен Құқық қорғау органдарының кадр саясаты тұжырымдамасында құқық

тәртібі органдарына деген сенім деңгейін арттыруға, мінсіз жүріс-тұрыспен және

құзыреттіліктің жоғары деңгейімен ерекшеленетін персоналды қалыптастыруға бағытталған

шаралар қолданылған.

Сот жүйесіне деген сенімді арттыруға, азаматтардың құқықтары мен заңды мүдделерін

қорғау ісінде оның ролін күшейтуге ерекше көңіл бөлінуде. Судьялар корпусын

калыптастыру

тетігін жетілдіру, электрондық сот ісін жүргізуді дамыту, оның ашықтығы мен қолжетімділік

деңгейін арттыру жөнінде шаралар қабылданды.

Жер-жерде ақпаратқа қолжетімділік кеңейтілді, оған электрондық үкіметті, сондай-ақ

мемлекеттік және жеке құрылымдардың интернет-ресурстарын калыптастыру жөніндегі шаралар

ықпал етті.

Азаматтардың сыбайлас жемқорлық фактілері туралы кедергісіз ақпарат алуы, оның ішінде

мемлекеттік органдардың сенім телефондары мен веб-сайттары арқылы кедергісіз ақпарат алуы

үшін жағдайлар жасалды.

Елдің инвестициялық тартымдылығын күшейту, оның бәсекеге қабілеттілігін арттыру

мақсатында кәсіпкерлік қызметті, халықтың сапалы және тез арада мемлекеттік қызметтерді

алуын қиындататын әкімшілік кедергілер жойылуда.

«Мемлекеттік қорсетілетін қызметтер туралы» Заңның және «Рұқсаттар мен хабарламалар

туралы» Заңның қабылдануымен қорсетілетін мемлекеттік қызметтердің сапасын арттыру үшін

жағдайлар жасалды, рұқсаттар саны мен қызметтің лицензияланатын түрлері күрт азайды.

Мемлекеттік қызметтерді қорсетудің тиімділігін бағалау және оның сапасын сыртқы бақылау

жүйесі қалыптастырылды.

Атқарылған жұмыстың нәтижесінде мемлекеттік қызметтерді қорсетудің мерзімдерін бұзу

саны (2012 жылмен салыстырғанда 8,7 есеге) және оларды қорсету сапасына шағымдардың саны (

25%-ға) жыл сайын төмендеп келеді, сондай-ақ автоматтандырылған қызметтердің үлесі (2 еседен

астам) және халыққа қызмет қорсету орталықтары арқылы қорсетілетін қызметтердің

өлесі (51%-

ға) өлгәйды.

Мемлекеттік сатып алуларды автоматтандыру деңгейі артуда, бұл бәсекеге қабілетті

ортанын қалыптасуына, бюджет қаражатының ашық және тиімді игерілуіне ықпал етеді.

Экономиканың мемлекеттік емес секторында кәсіпкерлік қызметті жүргізу, жұмысқа

орналасу және халықты жұмыспен қамтамасыз ету үшін қолайлы жағдайлар жасалды.

Түтастай алғанда, аталған шаралардың қабылдануы Қазақстанға сыбайлас жемқорлыққа қарсы

қызмет деңгейі бойынша Орталық Азия өңірінде де, ТМД елдері арасында да қолбасшы орындардың

бірін алуға мүмкіндік берді.

2.2. Шешімін талап ететін проблемалар

Құрделі, тарихи өзгермелі, келенсіз әлеуметтік құбылыс болып табылатын сыбайлас

жемкорлык адамзат оркениеті дамуынын ерте кезендерінде пайда болганы мәлім.

Сыбайлас жемкорлык проблемасы барлык елдерде бар, ол әлеуметтік-экономикалык

ілгерілеуді баяулатып, тек озіне тән коріністермен және ауқымымен ерекшеленеді.

Сыбайлас жемкорлык іс-әрекетінін әмбебап және бәрін камтитын анықтамасынын жоктыгына

карамастан, оган ен алдымен шенеуніктердін билікті немесе лауазымдык жагдайын жеке пайда алу

үшін теріс пайдалануын жаткызады, ал онын негүрлым таралган түрлері ретінде әдетте

шенеуніктерді сатып алу, кызметтік окілеттіктерін пайдакүнемдік максаттарда пайдалану болып

танылады.

Сыбайлас жемкорлыкка карсы іс-кимылдын тиімді шараларын әзірлеудін күрделілігі онын

жеке алганда әрбір мемлекет үшін ерекшеліктеріне және онын озгермелі сипаттамаларына карай

киындыктарына да байланысты.

Сыбайлас жемқорлықтың себептерін, жағдайлары мен салдарларын айқындаған кезде

жергілікті діл, ұлттық және діни ерекшеліктер, құқықтық мәдениеттің деңгейі сияқты факторлар

ескерілуі тиіс.

Сонымен бірге сыбайлас жемқорлыққа қарсы тиімді әрі жүйелі іс-қимылдың басты шарттары

билік органдарының қоғамға есеп берушілігі мен оның бақылауында болуы, сот төрелігінің

тәуелсіздігі мен әділдігі, баяндауда анық және қолдануда күрделі емес заңдар, мемлекеттің

қадр саясатындағы меритократия, мемлекеттік рәсімдердің ашықтығы және қоғамның сыбайлас

жемқорлыққа деген тозімсіздігі болып танылады.

Экономиканы жаңғырту және ауқымды әлеуметтік өзгерістер жағдайында Қазақстанда

мемлекеттің қазіргі заманғы әлеуметтік-экономикалық саясатымен тығыз байланыстырылған,

біздің қоғамның мәдениеті мен этикасын, осы әлеуметтік злымдықпен күрестегі халықаралық

трендтерді ескеретін біртұтас сыбайлас жемқорлыққа қарсы стратегияға деген қажеттілік айқын

бола тұсуда.

Стратегия сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы мемлекеттік саясаттың

тиімділігін арттырудың жана тетіктері мен құралдары үшін негіз болады.

Тікелей құқық қорғау құрамдасынан басқа, сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатта

мемлекеттік басқарудың, мемлекеттік қаражатты болудің және пайдаланудың ғылыми негізделген

нысандары мен әдістерін тандау және осының негізінде сыбайлас жемқорлықтың себептері мен

жағдайларын жою да маңызды.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жүйесінде негіз қалаушы буын сыбайлас жемқорлық

тәуекелдерді, олардың пайда болуына ықпал ететін жағдайлар мен себептерді айқындау және

барынша азайту болып табылады.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерді, олардың түрлі салалар мен аяларда таралу деңгейін

бағалау, мемлекеттік, оның ішінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметті нормативтік-құқықтық

реттеудегі олқылықтарды, мемлекеттік-құқықтық реттеу тетіктерінде туындайтын проблемаларды

анықтауға, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет процесінде құқық қолдану практикасын

жетілдіруге бағытталған шараларды әзірлеуге ықпал етеді.

Қоғамдық өмірдің неғұрлым маңызды мәселелерін қозғайтын шешімдерді қабылдаған кездегі

ашықтықтың жеткіліксіз болуы, мемлекеттік аппараттың қызметінде тиісті азаматтық бақылаудың

және қоғамдық пікірді ескерудің болмауы артық торешілдікке, әкімшілік кедергілер мен

лауазымдық өкілеттіктерін теріс пайдалануға алып келеді, бұл жиынтығында сыбайлас жемқорлық

көріністерінің осыған ықпал ететін көптеген факторларды қалыптастырады.

Ұлттық заңнаманың базалық салаларының болып жатқан сапалы жаңаруына қарамастан,

қолданыстағы ұйымдастырушылық-құқықтық тетіктерде басты проблема тиісті құқық қолдану

мәселелерінің шешілмеуі болып қалып отыр.

Сыбайлас жемқорлық көріністерін болдырмау құралдарының барлық арсеналын пайдалану әлі

де өзекті проблема болып табылады.

Қолданыстағы заңнаманың және қазақстандық құқыққа тән институттардың сыбайлас

жемқорлыққа қарсы іс-қимыл үшін пайдаланылмаған әлеуеті бар, оны толыққанды іске асыру

мүмкіндігі осы саладағы шетелдік модельдер мен тәжірибені енгізу мәселелерін қараған кезде

барынша ескерілуге тиіс.

Алдын алу-профилактикалык жұмыста да жүйелік жок.

Осы орайда сыбайлас жемкорлыкка карсы іс-қимыл жоніндегі уәкілетті орган үшін

қылмыстық қудалауға караганда, сыбайлас жемкорлык коріністерінін себептері мен жағдайларын

айқындау мен жоюға бағытталган алдын алу шараларын әзірлеу және кабылдау басымдық болуы тиіс

Бұл ретте назар жергілікті билік органдарынын қызметіне де аударылуы тиіс, өйткені,

өнірлердегі істердін жай-күйі үшін олардын өкілеттіктері мен жауапкершілігі кенейтіледі және

дәл солар өз мемлекеттік қорсетілетін қызметтерімен азаматтардын күнделікті мұқтаждықтары

мен қажеттіліктерін қанағаттандыруды қамтамасыз етеді.

Тұтастай алганда, уәкілетті органнын қызметінде онын құқық қорғау және реттеуші

функциялары арасындагы тенгерім сакталуы тиіс.

Мемлекеттік функцияларды орындаган кездегі мүдделер кактыгысы да мемлекеттік

сектордагы сыбайлас жемкорлык коріністеріне ықпал ететін манызды себептердін бірі болып

табылады. Мемлекеттік функцияларды, онын ішінде мемлекеттік корсетілетін қызметтерді іске

асыру тетіктерін егжей-тегжейлі талдау сыбайлас жемкорлыктын таралуына ықпал ететін

себептерді айкындауга және жоюга мүмкіндік береді.

Осы күнге дейін азаматтардын құқықтық мәдениетін арттыруга және құқықтық ағартуға,

әсіресе, халықтың күнделікті өмірінде негүрлым сұранысқа ие колданыстагы құқықтың салалары

мен нормалары бойынша жеткілікті көніл болінбей келеді.

Сыбайлас жемкорлыкка карсы насихат негізінен бір жолгы акциялармен және науқандармен,

бұқаралық ақпарат құралдарындағы шаблон түріндегі создермен шектеледі, интернет-көністік

жеткіліксіз пайдаланылады.

Іс жүзіндегі ақпараттық оріс сыбайлас жемқорлық көріністеріне мүлдем тозбеушілікті

калыптастыруда қоғамды шоғырландыруға әрдайым ықпал ете бермейді.

Сыбайлас жемқорлық проблемаларын және сыбайлас жемқорлыққа қарсы мемлекет қабылдап

жатқан шаралардың тиімділігін зерделеуге арналған социологиялық зерттеулердің деңгейі мен

сапасы жетілдіруді қажет етеді.

Қызметтік этиканың нормалары мен қағидаларын бұзушылықтардың сыбайлас жемқорлық құқық

бұзушылықтардың өзінен өлі де заңнамалық деңгейде аражігі ажыратылған жоқ, бұл сыбайлас

жемқорлықтың нақты көрінісін бұрмалайды, мемлекеттің сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрестегі

өзекті бағыттарына күш-жігерін шоғырлауға кедергі жасайды және елдің сыбайлас жемқорлық

рейтингісінің негізсіз осуіне әкеледі.

Бұл ретте сыбайлас жемқорлық іс-әрекеттері мен тиісінше оларды жасағаны үшін

қолданылатын жаза деңгейлері арасындағы аражік нақты ажыратылмаған.

Жекеше сектордағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелеріне деген тәсілдерді де

айқындау уақыты келді.

Мемлекеттің кәсіпкерлік субъектілерінің қызметіне араласуы сыбайлас жемқорлықтың

таралу саласын және оның анықтамасына жататын адамдар тобын айқын түсінуге негізделуі тиіс.

Бұл ретте бизнесті дамыту үшін әкімшілік кедергілер мен елдегі қолайлы инвестициялық ахуалды

қамтамасыз ету ісінде қиындықтар жасалмауы тиіс. Түтастай алғанда мемлекеттің кәсіпкерлік

қызметке қатысуы қысқаруға тиіс.

Тәуелсіз Казакстаннын жалпы әлемдік кеністікке одан әрі кірігуі бойынша жасап жатқан

қадамдары біздің елімізді сыбайлас жемкорлыкка карсы іс-қимыл мәселелерінде қабылданған

белгілі бір халықаралық стандарттарды ескеруге міндеттейді.

Сонымен бірге, мұндай стандарттар шетелдік серіктестердің ұсынымдарын пайдаланып қана

енгізілмеуі тиіс. Халықаралық тәжірибе онын ережелерінің ел Конституциясына, қалыптасқан

заңнамалық және құқық қолдану практикасына сәйкес болуы тұрғысынан, дәстүрлі және біздің

елге тән құқықтық тетіктер мен институттардың қалыптасу және жұмыс істеу ерекшеліктерін

ескере отырып, мұқият зерделенуге және егжей-тегжейлі талдауға жатады.

2.3. Сыбайлас жемкорлык қоріністеріне ықпал ететін негізгі факторлар

Сыбайлас жемкорлыкка карсы тиімді іс-қимыл жүйесін қалыптастыру үшін ең алдымен

қазіргі заманғы жағдайларда оның көріністеріне ықпал ететін негізгі факторларды айқындау

қажет.

Оның ішінде қазіргі уақытта неғұрлым өзектісі біріншіден, олардың нормалары құқық

қолдану кезінде сыбайлас жемқорлық іс-әрекеттерін жасауға көбіне жағдайлар жасайтын салалық

зандардың жетілдірілмеуі болып табылады.

Құқықтанудың қыр-сырын білмейтін азаматтар үшін практикада мұндай заңдардың ережелерін

дұрыс түсіну мен тиісінше ұғыну қиынға соғады.

Екіншіден, мемлекеттік және корпоративтік басқару ашықтығының жеткіліксіз болуы.

Басқарушы шешімдерді әзірлеу және қабылдау процестері, оның ішінде азаматтардың құқықтары

мен заңды мүдделерін қозғайтын шешімдер туралы сөз болған жағдайларда әлі де ең жабық

процестердің бірі болып қалуда.

Үшіншіден, лауазымды адамдардың мемлекеттік қызметтерді қорсеткен кездегі халықпен

тікелей байланысына байланысты сыбайлас жемқорлық тәуекелдері сақталуда.

Төртіншіден, халықтың, оның ішінде мемлекеттік сектор қызметшілерінің өздерінің

құқықтық мәдениетінің деңгейі әлі де төмен, бұл арам пайғалды қызметкерлерге оны

пайдақунемдік, құқыққа қарсы мақсаттарда пайдалануға мүмкіндік береді.

Бесіншіден, азаматтар мінез-құлығының сыбайлас жемқорлыққа қарсы моделін және сыбайлас

жемқорлықты қабылдамаудың қоғамдық ахуалын қалыптастыру бойынша кешенді және мақсатты

ақпараттық жұмыстың болмауы.

Алтыншыдан, мемлекеттік қызметшілердің жекелеген санаттарының еңбекақысының және

мемлекеттік қызметтегі әлеуметтік кепілдіктердің жеткіліксіз деңгейі.

3. Мақсат пен міндеттер

3.1. Мақсат пен нысаналы индикаторлар

Осы Стратегияның мақсаты мемлекеттің сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатының тиімділігін

арттыру, сыбайлас жемқорлықтың кез келген көрінісіне «мүлдем тозбеушілік» ахуалын жасау

арқылы сыбайлас жемқорлыққа қарсы қозғалысқа бүкіл қоғамды тарту және Қазақстанда сыбайлас

жемқорлық деңгейін төмендету болып табылады.

Стратегияда қолданылатын нысаналы индикаторлар:

мемлекеттік қорсетілетін қызметтер сапасы;

қоғамның мемлекеттік билік институттарына сенімі;

халықтың құқықтық мәдениетінің деңгейі;

елдің халықаралық қоғамдастықтағы беделін арттыру және тиісті халықаралық рейтингтерді

, оның ішінде «Transparency International» сыбайлас жемқорлықты қабылдау индексындағы

Қазақстанның рейтингін жақсарту.

3.2. Стратегия міндеттері:

мемлекеттік қызмет саласындағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл;

қоғамдық бақылау институтын енгізу;

квазимемлекеттік және жеке сектордағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл;

соттар мен құқық қорғау органдарында сыбайлас жемқорлықтың алдын алу;

сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениеттің деңгейін қалыптастыру;

сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша халықаралық
ынтымақтастықты

дамыту.

Стратегияның мақсаты мен міндеттері «Қазақстан-2050» Стратегиясының мақсаттарына
қол

жеткізуге бағытталған, «Нұр Отан» партиясының 2015-2025 жылдарға арналған сыбайлас

жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі бағдарламасының ережелерін, сондай-ақ басқа да қоғамдық

бірлестіктердің ұсыныстары мен пікірлерін ескереді.

4. Түпінді бағыттар, негізгі тәсілдер және басым шаралар

4.1. Мемлекеттік қызмет саласындағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл

Сыбайлас жемқорлық іс-әрекеттерінің салдарынан материалдық және материалдық емес

игіліктер заңсыз алынады, оның нәтижесінде қоғам мүдделеріне нұқсан келтіріледі және

мемлекеттік биліктің беделі төмендейді.

Сондықтан мемлекет қызметтік өкілеттіктерді пайдақу немдік мақсаттарда пайдалану

пайдасыз және мүмкін емес болатын шараларды одан әрі қабылдап, жағдайлар жасайды.

Осындай маңызды шаралардың бірі мемлекеттік қызметшілердің тек қана кірістерін емес,

сондай-ақ шығыстарын да декларациялау болмақ. Бұдан әрі мұндай декларациялау бәріне халыққа

қолданылады, бұл мемлекеттік қызмет жүйесінде заңдылықты сақтауға және ашықтықты қамтамасыз

етуіне оң ықпал етеді.

Мемлекеттік аппаратта сыбайлас жемқорлықтың деңгейін азайту үшін шенеуніктердің

енбекақысы мен әлеуметтік жеңілдіктерін мемлекеттің қаржылық мүмкіндіктерінің кеңейуіне қарай

одан әрі кезең-кезеңмен жоғарылату қозғалған. Бұл міндет мемлекеттік қызметшілер

енбекақысының жеке сектормен салыстырғанда әзірше бәсекеге қабілеттілігі жеткіліксіз

екендігін ескере отырып та өзекті бола түседі.

Мемлекеттік қызметшілердің сатылмайтындығы және олардың қызметінің ашықтығы – сыбайлас

жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясатының табысты болуының негізі.

Сыбайлас жемкорлык коріністері үшін алгышарттардын бірі шенеуніктін азаматпен тікелей

байланысы болуы да болып табылады. Мемлекеттік корсетілетін кызметті алу рәсімі негүрлым

онай және ашык болса, сыбайлас жемкорлыктын денгейі де соншалыкты томен болады.

Осыган байланысты біркатар мемлекеттік функцияларды мемлекеттік емес секторга – озін

озі реттейтін ұйымдарга кезен-кезенмен беру бойынша шаралар кабылданатын болады.

Казіргі замангы акпараттык технологияларды кен пайдалану да адам факторынын ыкпалын

барынша азайтады.

Нәтижесінде халыкка электрондык форматта корсетілетін кызметтердін колемі осетін

болады, онын ішінде осындай форматта рвксаттарды беру де камтамасыз етіледі.

Білім беру мен денсаулык сактауды коса алганда, әлеуметтік саланын базалык салаларында

тиісті кызметтерді электрондык түрде корсету сыбайлас жемкорлыкты томендетуге

ықпал етеді.

Қызметтің неғұрлым сыбайлас жемқорлықшыл саласына жататын мемлекеттік сатып алу жүйесі

жанғыртылатын болады. Нақ осында әрбір төртінші сыбайлас жемқорлық қылмыс жасалады.

Ахуалды түбегейлі жақсарту үшін бірыңғай операторды бекіту, тауарларды

автоматтандырылған түрде тандауды енгізу, орындалған жұмыстар мен көрсетілген қызметтерді

қабылдау рәсімін жетілдіру сияқты шаралар қажет етіледі.

Мемлекеттік қызметтерді көрсету, оның ішінде кеден, салық салаларында, ауыл

шаруашылығы, жер қатынастары, банк қызметі салаларында мемлекеттік қызметтерді көрсету

рәсімдері барынша автоматтандырылады.

«Бір терезе» қағидаты бойынша (ХККО арқылы) халыққа көрсетілетін мемлекеттік

қызметтердің тізбесі де кеңейтіледі.

Түтастай алғанда, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылда ашықтық қағидаты түйінді

фактор болып табылады, сондықтан да оны енгізу жөніндегі жұмыс тұрақты, жүйелі негізде, оның

ішінде мемлекеттік қызметтерді қорсетудің сапасы мен қолжетімділігіне мониторинг арқылы

жүргізілетін болады.

4.2. Қоғамдық бақылау институтын енгізу

Сыбайлас жемқорлық профилактикасының пәрменді тетігі қоғамдық бақылау болып табылады.

Мұндай бақылауды енгізу азаматтық қоғам институттарын жандандыруды ғана емес, тиісті

заңнамалық реттеуді де талап етеді.

«Қоғамдық бақылау туралы» Заңның қабылдануы азаматтық бақылауды ұйымдастыру мен жүзеге

асырудың базалық қағидаларын нормативтік құқықтық бекіту арқылы алғашқы рет оның біртұтас

жүйесін құруға мүмкіндік береді.

Мұндай заң оның институттары мемлекеттің беделін нығайтуға және мемлекеттік аппарат

жұмысының сапасын арттыруға жәрдем ететін азаматтық қоғамды одан әрі дамытуда маңызды рөл

атқаруға арналған.

Азаматтардың құқықтары мен мүдделерін қозғайтын мәселелер бойынша қоғамдық тыңдаулар,

мемлекеттік органдар шешімдеріне қоғамдық сараптама өткізу үшін басшылардың жұртшылық

алдындағы есептерін тыңдау және азаматтардың алқалы органдардың жұмысына қатысуы үшін

құқықтық негіз жасалатын болады.

Заң сыбайлас жемқорлыққа қарсы міндеттердің өзін де, сондай-ақ қоғам мен мемлекеттің

тыныс-тіршілігінің басқа да әлеуметтік маңызы бар мәселелерін шешуге де ықпал етеді.

Бұл ретте қоғамдық бақылаудың ел Конституциясының талаптарына сәйкес мемлекеттің

бақылаушы функцияларынан аразігі нақты ажыратылуға тиіс.

Мемлекеттік аппарат жұмысының ашықтығын қамтамасыз етудің тағы да бір құралы
«Жария

аппаратқа қолжетімділік туралы» Заң болуы тиіс, ол жария аппаратты алушылардың
құқықтарын,

оны беру, есепке алу және пайдалану тәртібін бекітеді.

Жария аппаратқа еркін қолжетімділік халықтың шенеуніктермен артық байланысы

қажеттілігін болдырмайды.

Сыбайлас жемқорлықпен табысты күрестің аса маңызды факторы азаматтардың
жергілікті

маңызы бар мәселелерді шешуге тікелей қатысу мүмкіндігі болып табылады.

Бұл жергілікті өзін-өзі басқарудың өкілеттіктерін кеңейтуді қозғайтын заңның

қабылдануы ықпал етеді.

Халыққа ең алдымен жергілікті өзін-өзі басқарудың бюджеттік бағдарламалары бойынша қаражаттың пайдаланылуына мониторинг пен бақылауға қатысу мүмкіндігін берген жөн.

4.3. Квазимемлекеттік және жеке сектордағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл

Халықаралық ұйымдардың деректері бойынша квазимемлекеттік және жеке сектордағы

сыбайлас жемқорлықтың қаупін оның мемлекеттік сектордағы ауқымдарымен толық салыстыруға

болады.

Квазимемлекеттік секторда мемлекеттік сатып алулардың көлемдерінен жиі асып кететін

бюджет кезінде сырт қозғалысы сыбайлас жемқорлықтың проблемасы соншалықты өткір емес. Алайда

қазіргі ахуал бұл сектордағы ашықтықтың жеткіліксіз екендігін айғақтайды. Сондықтан осы

сектордағы есеп берушілікті, бақылауда болуды және шешімдер қабылдау рәсімдерінің ашықтығын

камтамасыз ететін ұйымдық-құқықтық тетіктер қажет.

Казакстанның әлемнің неғұрлым дамыған 30 елінің қатарына кіруі іскерлік этика мен

бизнесті адал жүргізудің қазіргі заманғы қағидаттарын сақтау кезінде ғана мүмкін болады.

Жұмыс істеп тұрған Ұлттық кәсіпкерлер палатасы отандық бизнестің мүдделерін қорғаумен

қатар оның ашықтығы мен сатылмайтындығы үшін жауаптылықта өз үлесін атқаруға және

корпоративтік сектордағы сыбайлас жемкорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша шаралар қабылдауға тиіс

Бұл жолдағы алғашқы қадам жасалды да – Бизнестің сыбайлас жемкорлыққа қарсы хартиясы

өзірленді. Мұнда Казакстанның сыбайлас жемкорлықтан бойын аулақ ұстайтын жеке

кәсіпкерлігінің негізгі қағидаттары мен постулаттары жарияланған.

Қаржылық-шаруашылық қызметтің түрлі салаларында алдағы уақытта біркатар басқа да

сыбайлас жемқорлыққа қарсы шараларды қабылдау керек.

Сондай-ақ квазимемлекеттік және жеке сектор субъектілерінің азаматтарға қызметтер

көрсеткен кезде ашықтықты қамтамасыз ету үшін жағдайлар жасау бойынша шаралар қабылданады.

Бұл, оның ішінде банк саласында электрондық технологияларды пайдалануды кеңейту,

табиғи монополиялар саласындағы тарифтерді айқындау үшін нақты критерийлерді белгілеу,

мемлекеттің құрылыс саласы мен экономиканың басқа да салаларында қатысуын қысқарту болып

табылады.

Сонымен қатар жеке сектордағы сыбайлас жемқорлық көріністерімен күрес ол

инвестициялық ахуалды нашарлатуға және кәсіпкерлер үшін тәуекелдерді көбейтуге әкеп

сөкпайтындай етіп жүргізілуі тиіс.

4.4. Сот және құқық қорғау органдарындағы сыбайлас жемқорлықтың алдын алу

Мемлекеттің сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатының тиімділігі, бірінші кезекте, негізгі

буыны сот төрелігінің мінсіз жүйесі болып табылатын болып табылатын құқықтың үстемдігін

қамтамасыз ету жүйесіне байланысты.

Сот жүйесіне деген сенімді арттыру, сот төрелігін іске асырудың сапасын жақсарту үшін

судьялардың қызметіндегі сыбайлас жемқорлықты болдырмау, оның ішінде судьялыққа

кандидаттарға қойылатын талаптарды қатаңдату арқылы болдырмау бойынша шаралар қабылданатын

болады.

Сот ісін жүргізуді оңайлату, оның жеделдігін арттыру, соттардың қызметін

автоматтандыру сот төрелігіне еркін қолжетімділікті қамтамасыз етуге, сот жүйесі қызметінің

ашықтығын арттыруға мүмкіндік береді.

Қызық қорғау жүйесінің жұмысындағы басымдықтар жасалған қылмыстарды анықтаудан олардың

профилактикасы мен алдын алуға ауысуы тиіс.

Қызық қорғау органдарының кадр саясатында мемлекеттік әкімшілік қызметтің жүйесінде

қолданылып жүрген конкурстық іріктеу тетіктерін және меритократия қағидатын енгізу қажет.

Қызметкерлерді аттестаттау және тестілеу рәсімдері жетілдірілетін болады, кадр

резервін пайдаланбай ауысуга тыйым салынады.

Қызық қорғау қызметі саласында сыбайлас жемқорлық орта да күшті құрылымдар

қызметкерлерінің азаматтармен байланыстары кезінде туындауы мүмкін.

Бұл проблеманың шешілуі едәуір дәрежеде қызық қорғаушылар қатарының тазалығына, жана

технологиялардың одан әрі енгізілуіне және тиісті рәсімдердің автоматтандырылуына байланысты

болмақ.

Тек сыбайлас жемқорлықтан бойын аулақ ұстайтын құқық қорғау органдары азаматтардың

құқықтарын, қоғам мен мемлекеттің мүдделерін тиімді қорғауға қабілетті.

Құқық қорғау қызметін бағалаудың басты критерийі халықтың сенімі болуы тиіс.

4.5. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениет деңгейін қалыптастыру

Осы Стратегияда көзделген сыбайлас жемқорлыққа қарсы шаралар кешені жүзеге асырудың

қатысуымен сүйемелденуі тиіс.

Мемлекет пен қоғамның тығыз серіктестігі ғана сыбайлас жемқорлыққа табысты қарсы

түруге мүмкіндік береді.

Қоғамның қолдаусыз жоғарыдан жүзеге асырылып жатқан сыбайлас жемқорлыққа қарсы шаралар

тек ішінара нәтиже береді.

Сыбайлас жемқорлыққа деген тазарушылық әрбір қазақстандықтың азаматтық парызына, ал

Адалдық пен Сатылмаушылық мінез-құлық нормасына айналуы тиіс.

Азаматтарда сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениет, сыбайлас жемқорлыққа деген берік

иммунитет, оған деген жұртшылықтың мінеуі болмай, қалаған нәтижеге қол жеткізу мүмкін емес.

Әрбір қазақстандық, әрбір отбасы сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес – бүкіл қоғамның ісі

екенін түсіну керек.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыруда оскелен ұрпақпен жұмыс қабілетті

маңызды рөл атқарады. Тек жас кезінен мінез-құлықтың сыбайлас жемқорлыққа қарсы

стандарттарын енгізу бұл әлеуметтік зұлымдықты жоюға мүмкіндік береді.

Бала кезінен тулғаны қазақстандық патриотизм және сыбайлас жемқорлықты қабылдамау

рухында тәрбиелеу маңызды болмақ.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы оқытатын курстармен барлық оқу орындарын, мемлекеттік

органдар мен тұтастай алғанда барлық азаматтық қоғамды қамту қажет.

Мұның жаппай болғанымен, бұл жұмысты азаматтардың мемлекеттік қызметтерді алу, өз

құқықтары мен заңды мүдделерін қорғау тетіктерін түсінікті және білікті жеткізетін түрлі

салалардың мамандарын пайдалана отырып, кәсіби негізде істеген жөн.

Бұқаралық ақпарат құралдары сыбайлас жемқорлықты қоғамның қабылдамауы ахуалын

калыптастыруды қамтамасыз етуге, қазақстандықтардың белсенді азаматтық ұстанымдарының

калыптасуына, олардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл ісіне белсенді қатысуына ықпал

етуге арнаған.

Талай сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар азаматтардың өз құқықтары мен заңды

мүдделерін іске асырған кездегі құқықтық сауаттылығы әлсіздігінің салдары болып табылады.

Қоғамдағы құқықтық нигилизмнің түбегейлі жойылуына көл жеткізу қажет.

Бұл ахуалды түзеу үшін халық арасында кең ауқымды түсіндіру жұмысы, олардың жасын,

кәсіби және өзге де ерекшеліктерін ескере отырып, азаматтардың құқықтық мәдениетін арттыру

жөніндегі жүйелі әрі тынымсыз жұмыс жүргізілуі керек.

Қазақстанда шетелдердің үлгісі бойынша, сыбайлас жемқорлық фактілері туралы

хабарлайтын азаматтарды материалдық көтермелеу енгізілген. Бұл тетік өз пәрменділігін

көрсетіп келеді. Азаматтарымыздың қағидаттық ұстанымдарының арқасында көптеген сыбайлас

жемқорлық құқық бұзушылықтардың алдын алу мүмкін болды. Осы бағыттағы жұмысты одан әрі

жалғастыру қажет.

Қазақстандық қоғамның сыбайлас жемқорлыққа қарсы этикасы мен мәдениеті «Мәңгілік

Ел»

идеологиясының контекстінде қалыптастырылуы тиіс. Дәстүрлі рухани құндылықтар мен үздік

халықаралық стандарттардың үйлесімді үйлесуі азаматтардың заңды мінез-құлығының канондарын

жанадан жасауға мүмкіндік береді.

Сыбайлас жемқорлықты ұлттық мәдениетке жат құбылыс ретінде сезіну және қабылдау –

қоғамымыздың сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетінің негізі.

4.6. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша халықаралық

ынтымақтастықты дамыту

Қазақстан сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелерінде халықаралық

ынтымақтастықты кеңейтеді және тереңдеті түседі.

Қазақстанның халықаралық құқықтың толыққанды субъектісі ретіндегі тиімді сыртқы саяси

қызметі біздің еліміздің халықаралық сыбайлас жемқорлыққа қарсы процестерге белсенді

қатысуын қамтамасыз етеді, оның ішінде БҰҰ-ның Сыбайлас жемқорлыққа қарсы конвенциясына, осы

саладағы басқа да құжаттарға қосылуы соның нәтижесі болып табылады.

Бір жағынан, бұл сыбайлас жемқорлыққа қарсы үздік практиканы пайдалануға ынталандырады

, екінші жағынан – шетелдермен ынтымақтастықтың мүмкіндіктерін кеңейтеді.

Біздің мемлекет өзара құқықтық көмек қорсету, қылмыскерлерді экстрадициялау және

активтерді қайтару бойынша бірқатар келісімдер жасады.

Біздің сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатымызды жетілдіруге Еуропалық Кеңеспен өзара

іс-қимыл да, бірақ өз ерекшеліктеріміз бен ұлттық заңнаманы ескере отырып, шетелдік

тәжірибені пайдалану ықпал ететін болады.

Олар арқылы шетелге, қобіне шығу тегі күмән тудыратын капитал шығарылатын және

зандастырылатын офшорлық аймақтар ерекше назарды талап етеді. Тиісті халықаралық келісімдер

мен шарттарға қол қою офшорлық компаниялар қызметінің ашықтығын қамтамасыз етуге мүмкіндік

береді.

Халықаралық сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-шараларды өткізу, беделді халықаралық

ұйымдарға қатысу практикасы жалғасатын болады. Біздің еліміз трансулттық сыбайлас

жемқорлыққа қарсы күрес мәселелерін талқылау үшін беделді диалогтық алаң бола беруге ниетті.

5. Стратегияны іске асыруды мониторингтеу және бағалау

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стратегияны іске асыру тетігінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы

іс-қимыл жөніндегі уәкілетті орган басты орган болып табылады, ал Стратегияны орындауға

барлық мемлекеттік органдар, ұйымдар мен мекемелер, мемлекет қатысатын

компаниялар, саяси

партиялар және басқа да қоғамдық бірлестіктер және тұтастай алғанда азаматтық қоғам қатысады

Стратегияның ережелерін кезең-кезеңмен іске асыруды Іс-шаралар жоспары қамтамасыз

етеді, оны Президент Әкімшілігінің келісуімен Үкімет бекітеді.

Стратегияның мақсаттарына қол жеткізудің қажетті шарты ішкі және сыртқы болып

болғандықтан оны орындауды мониторингтеу және бағалау болып табылады.

Орындауды ішкі мониторингтеуді және бағалауды тиісті іс-шараны тікелей орындаушы

жүргізетін болады, сыртқыны – арнайы құрылған мониторингтік топ жүргізеді, оған мүдделі

мемлекеттік органдардың, жұртшылық пен бұқаралық ақпарат құралдарының өкілдері кіреді.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стратегияның іске асырылу жай-күйін тиісті мониторингтеу

мен бағалаудын шарты онын ашықтыгы болып табылады.

Тиісті іс-шаралар орындалуынын барысы туралы есептер міндетті түрде сыртқы бағалауды

алу және жұртшылыктын пікірін ескеру максатында халыктын назарына жеткізілетін болады.

Бағалау мен жұртшылыктын пікірі Стратегияны іске асырудын кейінгі кезеңдерінде

ескеріледі.

Сыбайлас жемкорлыкка карсы стратегияны орындаудын сонгы сатысы Мемлекет басшысынын

карауына тиісті есеп енгізу болады.

Құжаттын іске асырылуы туралы жыл сайынғы ұлттық есеп бұқаралық ақпарат құралдарында

орналастырылуға жатады.

© 2012. Казакстан Республикасы Әділет министрлігінің "Республикалық құқықтық ақпарат орталығы" ШЖК РМҚ